

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՆԻՑ

Երևան քաղաքի առաջին ատյանի
ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան,
նախագահող դատավոր՝ Մ.Մարտիրոսյան

Հայաստանի Հանրապետության
վերաքննիչ քրեական դատարան,
նախագահող դատավոր՝ Ա.Դուկասյան

5 սեպտեմբերի 2025 թվական

ք.Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը (այսուհետ՝ Վճռաբեկ դատարան),

նախագահությամբ՝
մասնակցությամբ դատավորներ՝

Հ.ԱՍԱՏՐՅԱՆԻ
Ս.ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԻ
Հ.ԳՐԻԳՈՐՅԱՆԻ
Լ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆԻ
Ա.ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ

գրավոր ընթացակարգով քննության առնելով

վերաբերյալ ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի՝ 2024 թվականի հուլիսի 25-ի
որոշման դեմ ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Ա.Պողոսյանի հատուկ
վերանայման վճռաբեկ բողոքը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

Վարույթի դատավարական նախապատմությունը.

1. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանի (այսուհետ՝ նաև Առաջին ատյանի դատարան)՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 28-ի որոշմամբ բավարարվել է ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալի միջնորդությունն ու թույլատրվել՝ երկու ամիս ժամկետով [REDACTED] նկատմամբ իրականացնել «թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում:

2. [REDACTED] ներկայացուցչի հատուկ վերանայման վերաքննիչ բողոքի քննության արդյունքում ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը (այսուհետ՝ նաև Վերաքննիչ դատարան) 2024 թվականի հուլիսի 25-ին որոշում է կայացրել բողոքը բավարարելու, Առաջին ատյանի դատարանի՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 28-ի որոշումը բեկանելու և [REDACTED] նկատմամբ «թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու վերաբերյալ ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալի միջնորդությունը մերժելու մասին:

3. Վերաքննիչ դատարանի վերոնշյալ որոշման դեմ ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Ա.Պողոսյանը բերել է հատուկ վերանայման վճռաբեկ բողոք, որը Վճռաբեկ դատարանի՝ 2024 թվականի նոյեմբերի 7-ի որոշմամբ ընդունվել է վարույթ ու սահմանվել է դատական վարույթի իրականացման գրավոր ընթացակարգ:

Վճռաբեկ բողոքի հիմքերը, փաստարկները և պահանջը.

Վճռաբեկ բողոքը քննվում է հետևյալ հիմքի սահմաններում՝ ներքոհիշյալ փաստարկներով.

4. Բողոքի հեղինակի պնդմամբ՝ ստորադաս դատարանը թույլ է տվել դատական սխալ, որն ազդել է վարույթի ելքի վրա, և միաժամանակ առկա է օրենքի միատեսակ կիրառության ապահովման անհրաժեշտություն:

Այսպես, ըստ բողոքի հեղինակի՝ մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքին միջամտող միջոցառումների նկատմամբ դատական

վերահսկողությունը պետք է հիմնվի այն տրամաբանության վրա, որ քրեական վարույթի շրջանակներից դուրս օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը և նախաձեռնված քրեական վարույթի շրջանակներում համաբնույթ միջնորդությունը լուծելիս, այն չափանիշները, որոնց գնահատմամբ կարելի է պարզել անձի սահմանադրական իրավունքի սահմանափակման անհրաժեշտությունն ու համաչափությունը, նույն բովանդակությունը չեն կարող ունենալ: Մինչդեռ, վիճարկվող դատական ակտով միջամտության անհրաժեշտությունը և համաչափությունը գնահատելիս նմանատիպ տարբերակում չի դրվել:

Տվյալ դեպքում նախաձեռնողը ներկայացրած միջնորդությամբ փաստարկել է, որ առկա է [REDACTED] կողմից լատենտային, ծանր ենթադրյալ հանցանքի՝ իրացնելու նպատակով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության մեջ ներգրավված լինելու մասին օպերատիվ տեղեկատվություն: Միաժամանակ, նույն միջնորդությամբ արձանագրվել է, որ օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմնի վրա դրված խնդիրների իրականացման համար ձեռնարկվել են մասնավոր և ընտանեկան կյանքի ոլորտ նվազ միջամտող միջոցառումներ, որոնք եղել են անարդյունք, ինչն էլ առաջացրել է միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումն իրականացնելու անհրաժեշտությունը՝ նպատակ հետապնդելով բացահայտելու ենթադրյալ ծանր հանցագործության կատարումը, ինչպես նաև՝ կանխելու ենթադրյալ հանցավոր գործունեության շարունակումը: Վերը նշվածի հաշվառմամբ բողոքաբերը փաստարկել է, որ ներկայացված միջնորդությամբ հիմնավորվում է [REDACTED] սահմանադրական իրավունքի սահմանափակման անհրաժեշտությունն ու համաչափությունը: Արդյունքում, բողոք բերած անձը գտել է, որ Առաջին ատյանի դատարանը, թույլատրելով երկու ամիս ժամկետով [REDACTED] նկատմամբ իրականացնել միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումը, կայացրել է գործն ըստ էության ճիշտ լուծող դատական ակտ:

5. Վերոգրյալի հիման վրա, բողոք բերած անձը խնդրել է բեկանել Վերաքննիչ դատարանի՝ 2024 թվականի հուլիսի 25-ի որոշումը և կայացնել դրան փոխարինող դատական ակտ:

Վճարելի բողոքի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

6. «Թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդություն հարուցելու մասին որոշման համաձայն՝ «(...) [Ս]րացվել են օպերատիվ տեղեկություններ հերկյալի մասին.

██████████ (...) ձեռք է բերում տարբեր տեսակի թմրամիջոցներ և զբաղվում դրանց իրացմամբ:

Նկարագրված ենթադրյալ հանցագործությունը կանխելու և բացահայտելու նպատակով ██████████ արուզվում է 08.09.2023թ. կազմված թիվ 76/23 նախնական օպերատիվ արուզման գործով:

(...) [Բ]րականացվել են «օպերատիվ հարցում», «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» և «արտաքին դիտում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ, սակայն ձեռնարկված միջոցառումների արդյունքում հնարավոր չի եղել ձեռք բերել ենթադրյալ հանցագործության բացահայտման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:

Միաժամանակ ձեռնարկված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում պարզվել է, որ ██████████ օգրագործում է ***-**-**-** բջջային հեռախոսահամարը և իր առերևույթ ապօրինի գործունեությունը ծավալում է նշված բջջային հեռախոսահամարով:

Նկարի ունենալով, որ (...) ներկայացված նյութերը պարունակում են տեղեկություններ ██████████ կողմից առերևույթ ծանր՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 393-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանցանքի կատարման և այդ հանցավոր գործունեությունը վերջինիս կողմից շարունակելու հավանականության մասին, միևնույն ժամանակ, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ձեռնարկված միջոցառումների արդյունքում հնարավոր չի եղել ձեռք բերել ենթադրյալ հանցագործության բացահայտման և հանցավոր գործունեության շարունակումը կանխելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, իսկ այլ եղանակով ողջամրորեն հնարավոր չէ այդ տեղեկատվության ձեռքբերումը, և գրնելով, որ ենթադրյալ հանցանք կատարած անձին հանցանքի կատարման

պահին կամ դրանից անմիջապես հետո բացահայտելու, ինչպես նաև նրա կողմից հանցավոր գործունեության շարունակումը հայտնաբերելու և կանխելու նպատակով անհրաժեշտ է վերջինիս նկատմամբ երկու ամիս ժամկետով իրականացնել «ԹՎԱյին, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումը (...)¹:

6.1. Հիշյալ միջնորդությանը կցված՝ «օպերատիվ հարցում», «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» և «արտաքին դիտում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքների մասին» վերտառությամբ արձանագրության համաձայն՝ «(...) Իրականացված «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման արդյունքում պարզվել է, որ [REDACTED] [REDACTED] օգտագործում է ***-**-**-** բջջային հեռախոսահամարը և իր առերևույթ ապօրինի գործունեությունը ծավալում է նշված բջջային հեռախոսահամարով:

«Օպերատիվ հարցում», «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» և «արտաքին դիտում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման արդյունքում հնարավոր չի եղել ձեռք բերել ենթադրյալ հանցագործության բացահայտման համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն, որպիսի պայմաններում այլ եղանակով օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումն անցկացնող մարմնի կողմից «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով իր վրա դրված խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերումը ողջամրորեն անհնարին է»²:

7. «ԹՎԱյին, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումը կարգադրող Առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտի համաձայն՝ «(...) [U]՛իջնորդությունը և ներկայացված նյութերն իրենց համակցությամբ բավարար հիմք են տալիս հանգելու հետևության, որ «ԹՎԱյին, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման իրականացման արդյունքում կարող են ստացվել միջնորդության մեջ նշված տեղեկատվությունը հիմնավորող տվյալներ,

¹ Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 1, թերթ 2-4:

² Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 1, թերթ 10:

ինչը կնպաստի ՀՀ քրեական օրենսգրքի 393-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված ենթադրյալ ծանր հանցագործության բացահայտմանը, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումն իրականացնող մարմնի կողմից «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով իր վրա դրված խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերումն այլ եղանակով ողջամրորեն անհնարին է:

Բացի այդ, (...) առկա է ենթադրյալ ծանր հանցանք կատարելու մասին վկայող ենթադրյալ փաստեր, ուստի անձի իրավունքներին ու ազատություններին միջամրությունն իրավաչափ է:

Այսպիսով (...) «Թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու մասին (...) միջնորդությունը հիմնավոր է, ուստի այն պետք է բավարարել (...)»³:

8. Վերաքննիչ դատարանը, վկայակոչելով նաև Ռուբեն Խղիթյանի գործով Վճռաբեկ դատարանի որոշմամբ արտահայտված իրավական դիրքորոշումը, մերժել է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը՝ արձանագրելով հետևյալը. «(...) [Մ]իջնորդության քննության ընթացքում Առաջին արյանի դատարանին չեն ներկայացվել «Թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցությունների վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման իրականացման անհրաժեշտությունը հիմնավորող նյութեր, որպիսի պայմաններում Առաջին արյանի դատարանի կողմից [REDACTED] նկատմամբ «Թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցությունների վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման իրականացման թույլտվության տրամադրումն իրավաչափ չէ:

Անդրադառնալով ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանության ԲՈԳՎ ԹԱՇԴՊՎ 3-րդ բաժնի աշխատակցի կողմից ներկայացված զեկուցագրին այն մասին, որ օպերատիվ տեղեկություն է ստացվել, որ [REDACTED] ձեռք է բերում և իրացնում փարբեր տեսակի թմրամիջոցներ՝ Վերաքննիչ դատարանն արձանագրում է, որ

³ Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 1, թերթեր 12-14:

միայն օպերատիվ տեղեկությունը բավարար չէ հիմնավորված [REDACTED]
[REDACTED] նկատմամբ «Թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցությունների վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու անհրաժեշտությունը, իսկ Առաջին արյանի դատարան չեն ներկայացվել այլ փաստական տվյալներ, որոնց հետ համակցությամբ հնարավոր կլինեք գնահատելու օպերատիվ տեղեկության հավաստիությունը:

Իսկ ինչ վերաբերում է միջնորդությանը կից ներկայացված և դատական նիստի ընթացքում Դատախազի կողմից վկայակոչված՝ ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանության ՔՈԳՎ ԹԱՇԴՊՎ պետ, ոստիկանության գնդապետ Տիգրան Սահակյանի կողմից կազմված՝ «օպերատիվ հարցում», «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» «արտաքին դիրում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքների մասին» արձանագրությանը, որի համաձայն՝ ձեռնարկված միջոցառումների արդյունքում հնարավոր չի եղել ձեռք բերել ենթադրյալ հանցագործության բացահայտման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, ապա այս պայմաններում, Վերաքննիչ դատարանը փաստում է, որ նշված արձանագրությունը հաստատումն է այն մասին, որ տվյալ դեպքում անգամ մի շարք օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ իրականացնելու արդյունքում ևս որևէ փաստական տվյալ ձեռք չի բերվել՝ որի հետ համակցությամբ հնարավոր կլինեք գնահատել վերոնշյալ զեկուցագրի հավաստիությունը: Այլ կերպ, միայն օպերատիվ աղբյուրից ստացված տեղեկատվությունը, որը փաստացի արտացոլվել է միայն միջնորդությանը կից ներկայացված զեկուցագրում, ինքնին բավարար չէ հաղթահարված համարելու այն նվազագույն շեմը, որն անհրաժեշտ է անձի սահմանադրական և կոնվենցիոնալ իրավունքի սահմանափակման և դրա նկատմամբ միջամտություն իրականացնելու համար: Բացի այդ պետք է փաստել, որ Վերաքննիչ դատարանին նույնպես, դատական նիստի ընթացքում այդպես էլ չներկայացվեցին [REDACTED] նկատմամբ «Թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցությունների վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու անհրաժեշտությունը հիմնավորող նյութեր»⁴:

⁴ Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 2, թերթեր 65-81:

Վճռաբեկ դատարանի հիմնավորումները և եզրահանգումը.

9. Սույն վարույթով Վճռաբեկ դատարանի առջև բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավորվա՞ծ է արդյոք [REDACTED] նկատմամբ «թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ Վերաքննիչ դատարանի հետևությունը:

10. Վճռաբեկ դատարանը, բացահայտելով քրեական վարույթի շրջանակներից դուրս օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման անցկացման անհրաժեշտությունը և համաչափությունը հիմնավորելու պահանջի բովանդակությունը, *Վազգեն Ոսկանյանի* գործով որոշման շրջանակներում արձանագրել է, որ օպերատիվ աղբյուրից ստացված՝ որոշակի իրադարձությունների կամ անձանց վերաբերելի տեղեկությունը քրեական վարույթի շրջանակներից դուրս դառնում է օպերատիվ-հետախուզական մարմինների ուսումնասիրության առարկա և այդ տեղեկատվության հավաստիության ստուգման անհրաժեշտությունն է առաջացնում որոշակի օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ իրականացնելու՝ օպերատիվ հետախուզական մարմնի միտումը:

Միաժամանակ, հարկ է նկատել, որ նախաձեռնված քրեական վարույթի պայմաններում քննիչը ստանում է ենթադրյալ հանցանքին վերաբերող հանգամանքները պարզելու բավականին լայն գործիքակազմ, որը դրսևորվում է տարաբնույթ վարույթային գործողությունների կատարմամբ և դատավարական ակտերի ընդունմամբ, որոնց արդյունավետության երաշխիքներն այն դատավարական կարգավորումներն ու ընթացակարգերն են, որոնք մի դեպքում՝ սահմանում են վարույթային պարտականություններ, իսկ մյուս դեպքում՝ կոչված են ապահովելու այդ պարտականությունների կատարումը: Այսինքն, քրեադատավարական ընթացակարգն էապես բարձրացնում է նախաքննական մարմնի տեղեկացվածության աստիճանը, նախատեսում վերապահված խնդիրներն ավելի արդյունավետ իրականացնելու հնարավորություն, որպիսին, օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինը չունի, և ըստ էության չի էլ կարող ունենալ, ինչով էլ պայմանավորված, ի տարբերություն գաղտնի քննչական գործողությունների, օպերատիվ-հետախուզական գործունեությունն իրականացվում

է սակաւ տեղեկատվության առկայության պայմաններում: Ողջ վերոգրյալը բավարար է արձանագրելու, որ թեև երկու դեպքում էլ դատական վերահսկողությունը միտված է միևնույն նպատակին՝ անձի հիմնարար իրավունքի կամայական սահմանափակումը կանխելուն, սակայն, քրեական վարույթի շրջանակներից դուրս օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը լուծելիս, այն չափանիշները, որոնց գնահատմամբ կարելի է պարզել անձի սահմանադրական իրավունքի սահմանափակման անհրաժեշտությունն ու համաչափությունը, նույն բովանդակությունը չեն կարող ունենալ. տվյալ դեպքում միջնորդությունը հիմնավորող փաստական հանգամանքները որակական հատկանիշների առումով կարող են նվազ լինել: Նշվածը վկայում է նաև այն մասին, որ քրեական վարույթի շրջանակներից դուրս օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը լուծելիս օպերատիվ տեղեկությունների օգտագործումը կարող է անխուսափելի լինել, որոնց բավարարության աստիճանը պետք է յուրաքանչյուր անգամ դատարանը գնահատի:

Ուստի, դատական վերահսկողության տիրույթում գտնվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման իրականացման թույլտվություն ստանալու միջնորդության հիմնավորվածությունը հաստատող փաստակազմում առկա օպերատիվ տեղեկատվության հավաստիությունը հաստատող այլ փաստական տվյալներ ներկայացնելու պահանջը համահունչ չէ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության բնույթին ու նպատակային նշանակությանը, քանզի հենց այդ տեղեկատվության ստուգման համար է հայցվում անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքին միջամտությունը՝ պայմանով, որ այլ եղանակով անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերումն անհնարին է⁵:

Վերոգրյալի հետ մեկտեղ, հարկ է կրկնել, որ մասնավոր և ընտանեկան կյանքի ոլորտ միջամտության ավելի բարձր աստիճան ունեցող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումն իրականացնելու միջնորդության մեջ իրավասու մարմինը պետք է հիմնավորի, թե ո՞րն է միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման իրականացման նպատակը, ո՞ր փաստական տվյալների պայմաններում է

⁵ Տե՛ս, Վճռաբեկ դատարանի՝ *Վազգեն Ոսկանյանի* գործով 2024 թվականի հոկտեմբերի 18-ի թիվ ՕՀՄ-56/12.10.2023 որոշումը:

անհրաժեշտ դարձել այդ միջոցառման իրականացումն ու հնարավոր ի՞նչ հանգամանքների պարզման ակնկալիք է հետապնդում իրավասու մարմինը: Միայն լեզվտիմ նպատակի առկայության պարագայում է, որ դատարանը կարող է պատշաճ գնահատման ենթարկել խնդրո առարկա միջամտության համաչափությունն այդ նպատակին⁶:

11. Սույն վարույթի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ՝

- օպերատիվ գործունեություն իրականացնող մարմնում օպերատիվ տեղեկություն է ստացվել, որ [REDACTED] ենթադրաբար ներգրավված է թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության մեջ⁷, որի կապակցությամբ ՀՀ ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության քրեական ոստիկանության գլխավոր վարչության համապատասխան ստորաբաժանումում կազմվել է թիվ 76/23 նախնական օպերատիվ ստուգման գործը⁸,

- ենթադրյալ այդ հանցավոր արարքի բացահայտման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերման նպատակով իրականացվել են «օպերատիվ հարցում», «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» ու «արտաքին դիտում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ, որոնց արդյունքում կազմվել է համալիր արձանագրություն, ըստ որի՝ օպերատիվ գործունեություն իրականացնող մարմնի վրա դրված խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն հնարավոր չի եղել ձեռք բերել: Միաժամանակ, պարզվել է, որ ենթադրյալ հիշյալ գործունեությունը [REDACTED] իրականացնում է հեռախոսակապի միջոցով⁹,

- ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալը, հաշվի առնելով [REDACTED] կողմից ենթադրաբար ծանր հանցագործության կատարման ու հանցավոր այդ գործունեությունը շարունակելու հավանականության մասին տեղեկատվությունը, և միաժամանակ նկատի ունենալով, որ ձեռնարկված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումները եղել են անարդյունք, իսկ այլ եղանակով անհրաժեշտ

⁶ Տե՛ս, *mutatis mutandis*, Վճռաբեկ դատարանի՝ *Կարեն Ալավերդյանի* գործով 2021 թվականի հոկտեմբերի 22-ի թիվ ԵԴ-11 որոշումը:

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 6.1-րդ կետը:

⁹ Տե՛ս սույն որոշման 6.1-րդ կետը:

տեղեկատվության ձեռքբերումը ողջամտորեն անհնարին է՝ գտել է, որ ենթադրյալ հանցավոր գործունեության շարունակումը հայտնաբերելու, կանխելու ու ենթադրաբար հանցանք կատարած անձին արարքի կատարման պահին կամ դրանից անմիջապես հետո բացահայտելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել «թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում, ու միջնորդությամբ դիմել է Առաջին ատյանի դատարան¹⁰,

- Առաջին ատյանի դատարանը 2023 թվականի սեպտեմբերի 28-ին որոշում է կայացրել միջնորդությունը բավարարելու ու երկու ամիս ժամկետով [REDACTED] նկատմամբ միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման կատարումը թույլատրելու մասին¹¹,

- նշված որոշման դեմ ներկայացված բողոքի քննության արդյունքում, Վերաքննիչ դատարանն արձանագրել է, որ տվյալ դեպքում հայցվող միջամտության անհրաժեշտությունը հիմնավորելու համար ներկայացված փաստական տվյալը, այն է՝ օպերատիվ աղբյուրից ստացված տեղեկատվությունը միջնորդության հիմնավորվածությունը հաստատող բավարար փաստակազմ չէ. այդ տեղեկատվության հավաստիությունը գնահատելու համար այլ փաստական տվյալներ չեն ներկայացվել: Ավելին, միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառմանը նախորդած միջոցառումների արդյունքում ևս որևէ փաստական տվյալ ձեռք չի բերվել, որի հետ համակցությամբ հնարավոր կլինե՞ր գնահատել օպերատիվ աղբյուրից ստացված տեղեկատվության հավաստիությունը¹²:

12. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 10-րդ կետում շարադրված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ Վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարում արձանագրել հետևյալը. նախ՝ մասնավոր ու ընտանեկան կյանքի իրավունքին միջամտությունը հայցվել է քրեական վարույթի շրջանակներից դուրս, նախաձեռնողն իր տրամադրության տակ է ունեցել [REDACTED] լատենտայնություն ունեցող ծանր հանցանքի ենթադրյալ

¹⁰ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին և 6-րդ կետերը:

¹¹ Տե՛ս սույն որոշման 7-րդ կետը:

¹² Տե՛ս սույն որոշման 8-րդ կետը:

կատարմանն առնչության հիմք տվող տեղեկատվություն, այդ թվում՝ ենթադրյալ գործունեության որոշ հանգամանքների մասին փաստական տվյալներ, երկրորդը՝ մասնավոր և ընտանեկան կյանքի ոլորտ նվազ միջամտող միջոցառումների արդյունքում հնարավոր չի եղել ձեռք բերել օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմնի վրա դրված խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն, ու երրորդը՝ օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմնի ղեկավարը, գտնելով, որ այլ եղանակով անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերումն անհնարին է, Առաջին ատյանի դատարանին միջնորդել է թույլատրել իրականացնելու հիմնարար այս իրավունքին միջամտության ավելի բարձր աստիճան ունեցող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում:

Վերոգրյալի հաշվառմամբ՝ Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ տվյալ դեպքում գործիքակազմի սակավությունը, և միաժամանակ այլ եղանակով ստացված օպերատիվ տեղեկության կապակցությամբ անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերման անհնարիությունն է առաջացրել [REDACTED] նկատմամբ միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման անհրաժեշտությունը: Ստացվում է, որ [REDACTED] հիմնարար իրավունքին միջամտության ավելի բարձր աստիճան ունեցող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ իրականացնելու թույլտվություն հայցելը հենց ձեռքբերված օպերատիվ տեղեկատվության հավաստիության ստուգման ձգտումն է, որպիսի պայմաններում այդ տեղեկատվության հավաստիությունը ստուգելու համար այլ փաստական տվյալներ ներկայացնելու Վերաքննիչ դատարանի պահանջը, սույն վարույթով, համահունչ չէ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության բնույթին ու նպատակային նշանակությանը:

12.1. Անդրադարձ կատարելով Վերաքննիչ դատարանի դատական ակտի հիմքում դրված՝ *Ռուբեն Խլղաթյանի* գործով Վճռաբեկ դատարանի որոշմամբ արտահայտված իրավական դիրքորոշմանը, Վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարում կրկնել, որ տվյալ գործով Վճռաբեկ դատարանի եզրահանգումը

պայմանավորված է եղել կոնկրետ վարույթի շրջանակներում ներկայացված միջնորդության հիմնավորվածության տեսանկյունից¹³:

Տվյալ դեպքում, ուսումնասիրության և գնահատման ենթարկելով վարույթում առկա նյութերը, Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ Առաջին ատյանի դատարանը եկել է ճիշտ եզրահանգման առ այն, որ ներկայացված միջնորդությամբ իրավասու մարմինը հիմնավորել է, թե որն է եղել միջնորդվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման նպատակը, որ փաստական տվյալների պայմաններում է անհրաժեշտ դարձել այդ միջոցառումների իրականացումն ու հնարավոր ինչ հանգամանքների պարզման ակնկալիք է ունեցել:

Այսպիսով, վերն արտահայտված իրավական դիրքորոշումների հաշվառմամբ, Վճռաբեկ դատարանը եզրահանգում է, որ [REDACTED] նկատմամբ «թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ Վերաքննիչ դատարանի հետևությունը հիմնավորված չէ:

13. Ելնելով վերոգրյալից, Վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ Վերաքննիչ դատարանը, սույն վարույթով դատական ակտ կայացնելիս, թույլ է տվել ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 293-րդ հոդվածի խախտում, որն իր բնույթով էական է, քանի որ ազդել է վարույթի ելքի վրա, ինչպես նաև հանգեցրել է վարույթի հանրայնության սկզբունքի խախտման, ինչը, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 15-րդ և 362-րդ հոդվածների համաձայն, հիմք է Վերաքննիչ դատարանի որոշումը բեկանելու համար: Մինևույն ժամանակ, Վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ Առաջին ատյանի դատարանը, ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալի միջնորդությունը բավարարելու վերաբերյալ որոշումը կայացնելիս, թույլ չի տվել վարույթի ելքի վրա ազդեցություն ունեցող դատական սխալ, ուստի անհրաժեշտ է Առաջին ատյանի դատարանի՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 28-ի որոշումը թողնել օրինական ուժի մեջ:

¹³ Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ Վազգեն Ոսկանյանի գործով հիշյալ որոշման 14-րդ կետը:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 162-րդ, 163-րդ և 171-րդ հոդվածներով, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 31-րդ, 33-րդ, 34-րդ, 264-րդ, 281-րդ, 352-րդ, 359-րդ, 361-363-րդ և 400-րդ հոդվածներով՝ Վճռաբեկ դատարանը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

_____ վերաբերյալ ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի՝ 2024 թվականի հուլիսի 25-ի որոշումը բեկանել և օրինական ուժի մեջ թողնել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանի՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 28-ի որոշումը:

Որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացնելու օրը:

Նախագահող՝ _____ Հ.ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Դատավորներ՝ _____ Ս.ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

_____ Հ.ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

_____ Լ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

_____ Ա.ՊՈՂՈՍՅԱՆ